

No 's tornen els originals.
Dels treballs ne son responsables llurs
autors.

→ Periòdic literari. - Surt els dies 10 i 25 de cada mes ←

Anyorança

Si l' amor viu d' esperança,
l' amor meva com no mor?
L' ausència, la recordança
l' ideal i la anyorança
la mantenen dins mon cor.

He nascut per estimar
com pel cant, l' aucell de gavia
que 'ls ulls li varen buidar
i en lloc de morir de rabia
no s' atura de cantar.

MARIAN AGUILÓ i FUSTER.

Any 1845.

LES FLORS

Al taller, ningú se 'n podia avenir. ¡La Pepeta tenia promés! I encare que no se sabia de cert. totes les moces ho admetien com a cosa segura, per que sino, que significaven les flors que cada dia al matí portava la Pepeta i colocava cuidadosament en un vas que posava al demunt del taulell on treballava?

Figureu-vos. Ella portar flors, amb aquella cara estafalaria.

Tot eren indirectes, tot era volguer esbrinar el perque d' aquell canvi tan radical. Perque desde 'l dilluns la Pepeta compareixia al taller amb un ramellet de flors?

Era difícil esbrinar-ho de cop i volta, amb la urgència que el cas requeria, doncs la tafaneria exigia una explicació ràpida i això era quelcom difícil donat el caracter poc comunicatiu que tenia la que aixís alterava la tranquil·litat del taller.

—I això Pepeta, que es el més de Maria?—li deia una.

—Quan té cases?—preguntava un altre.

La interpelada, aixecava els ulls de la feina mirava a ses companyes i romania muda.

Aquestes no s' hi podien avenir a que la Pepeta tingués promés. I are, una xicoteta que tenia una cara apergaminada, que semblava un bastó, tan n' era de prima pel davant i pel darrera, i ademés totes les treballadores se 'n havien sempre rigut.

—La *Seca* té xicot—digué una de elles, la més desvergonyida.—No ho sabiau? Sí, es un fabricant de *fideus* i *mandonguilles*. Està hostatjat al *Hotel de Colón*. Dorm sota un lleó del monument... ja, ja, ja...—i esclafí en una rialla, que totes les demés corejaren.

Ja eren a divendres i encare no havien averiguat rés. Però la causa subsistia, doncs aquell matí la *Seca* havia portat com de costum, el ramellet de flors, si bé aquesta vegada eren més mústignes que les dels altres dies.

Les coses no podien continuar més temps, tal com estaven. Era precis fer les indagacions necessaries, doncs amb aquell posat de *bieda* que havia *triat* la Pepeta, no hi hauria manera de sapiguer de que 's tractava.—Això ho digué la més tafanera, a la que tenia al costat.

Prompte s' armà el complot. Aquell dia dugues moces, la seguirien al sortir del taller, i ho sabrien.

Al renuar la tasca a la tarde, totes eren a la porta abans d' obrir, i al arribar les comisionades, foren interrogades amb afany.

—Que hi ha?

—Que ha trobat algún senyor que la protegeix?

—Es guapo?

—No sabem rés, absolutament. Potser al vespre. Esperem.

Esperem,—contestaren gairebé totes, amb manifesta contrarietat.

Al arribar l' hora de plegar, les dugues espies estaven a punt i foren les primeres de sortir.

La Pepeta passà per llur costat sense veureles i emprengué el seu camí, anant-se'n dret a casa seva. Al arribar al Paralel, una noieta d' uns deu anys s' hi apropà. Canviaren unes paraules i li entregà un ramell de flors. La Pepeta tragué del mocador, que portava a la mà, unes monedes que aquella rebé amb mostres d' agraiment. Després la *Seca* la besà a les galtes i se separaren.

Les dugues espies, agafaren pel seu compte a la noieta i la feren parlar.

—Oh, es una noia molt bona,—digué. La meva mare, no m' ho es de mare, però el pare vol que li digui. Doncs !a meva mare diu, que jo ja soc massa gran, i que m' haig de guanyar la vida. La setmana passada va comensà per donar-me flors, dientme. Cada dia al vespre has de portar una pesseta. Ves allà on vulguis, però recordet que has de portar la pesseta. Al primer dia

sels vareig recullir setanta céntims, i al arribar a casa, la mare me va pegar. Mai podia arribar a guanyar la pesseta, i cada dia rebia una pallissa. El diumenge me faltaven quinze céntims; tenia por de la mare i m' estava plorant an aquest mateix lloc, quan va passar aquella noia, i al saber lo que jo tenia, me va comprar les flors que 'm quedaven pels quinze céntims. Des de aquell dia, jo la espero i 'm pren les que 'm queden donant-me els céntims que 'm falten. Veritat que es bona aquella noia? Si que ho es, i molt, doncs are la *mare* ja no 'm pega.

—Escolta, nena. Sabs que pots fer?—digué una de les comisionades.—Demà en lloc d' anar per aquest mons de Deu per a vendre les flors, ves al carrer del Hospital i al entrar per la Rambla veuràs que hi ha un taller de caps de cartró. Allí t' espero, i jo t' asseguro que no tindràs la engunia de no poguer arribar a fer la pesseta diaria.

Al endemà al donar compte de les gestions i al sapiguer de que 's tractava, totes les treballadores conviugueren en que 's quedarien les flors que la noieta portés, les repartirien pels taulells i cada una d' elles pagaria la part que li correspongués.

Des de allavores lo taller, sembla un jardí, i des de aleshores, ja ningú s' atreveix a burlar-se de la Pepeta.

FRANCISCO FREIXAS.

Més enllà

Més enllà de la vida fantasiosa
regnava l' esperança del goig etern del cel;
mes els Temps hi han passat tempestant indòmits
i el més enllà es el regne del no res.

Més enllà dels regnats de l' esperança
remorejava 'l Tartar vers el'suplici etern;
mes els segles barrantlo li han estraftat la ruta
i ara menen sas aigües al no res.

S' ha fos el més enllà com una boira
i l' home dins la tomba dorm en repòs glassat;
caigudes les promeses del més enllà d' abans
i sufriments i joies naixen, viuen i moren
dintre 'l clos de la via dels humans.

S' ha esblaimat el misteri de la gloria
que 's fet d' aire i de llum el blau de nostre cel,
i els astres que s' hi encenen son mons que fan sa ruta
sense obeï als misteris d' altre temps.

S' es apagat el foc dels eters càstics,
que 's desert l' infinit de joia i de dolor;
de la bondat i el mal s' han igualat les fites
que menen a la nit de la buidor.

El principi i la fi es entre nosaltres,
gàudim totes les joies i tots els mals sufrim;
la mort es la gran fita on el no res comensa;
perqué somnia una fita més sublim?

I perqué un més enllà?—Gran es la vida
per omplirla de joia, de fel i sufriment;
ja 'n tenim prou ab ella; no 's pot capir més gloria
ni 's pot capí 'l dolor de més torment.

RAFEL FOLCH i CAPDEVILA.

Repós

He provat del món tots els plaers, que m' ha ofert a cor que vols, i al final de la jornada sols n' he tret una fonda lassitut.

Jo he gosat dels sopars orgíacs en gaia companyia d' alegres dónes, he gosat dels sopars on se vessa el xampany per sobre de les taules i es canta fins a enronquir-se i es beu fins a emborratxar-se; he gosat de les falses carícies de les venedores d' amor mercaderia, de les voluptuositats de que 'n son mestres les sacerdotesses de Venus, al alcans del primer que hi posa preu; he cercat el plaer punyent del joc d' etzar, guaitant amb ansia el girar d' una carta; els espectacles on se mostren plàstiques nuses excitants de baixos desitjos, amb l' acompanyament de la música desinvolta del *couplet* exòtic; m' he sentit ubriagat per l' espectacle sagnant de les curses de braus; el meu esperit i la meva-materia saben quelcom d' aventures galants i adulterines, on sols gosa aquesta última mentres el primer no més ne treu la satisfacció del amor propi, satisfet d' haver alcansat lo desitjat. El meu Jo, assedegat de plaers, els ha tastat tots i tots sols han lograt deixar-li un rastre amare d' aburriment i desilusió.

Més el meu Jo va sentir un jorn el cast abra de l' esposa, de mirada serena, i el meu Jo ha sentit també en son rostre el puríssim bes d' un fill, un i altre desinteressats, vessant d' amor veritat, d' aquell que fon distintes ànimes en una i a la presió d' aquells brassos i al contacte de aquestos llavis, he sigut felís.

¡Lluny de mi les perverses etàires, els companys d' orgies, els falsos plaers! Uns brassos amorosos es clouen sobre mi en les hores felisses, i en les hores amargues tinc una espatlla on apoiar mon cap, quan no s' aguanta rendit per la lluita; sento uns llavis carinyosos dar-me conhort quan caic abatut i posar-se en mon front en hores de febre.

Sento, en els instants felissos, la música de rialles argentines que brolla fresca i pura de rosades boques i 'm sento cobeijat per l' amorosa mirada de l' Esposa.

¡Lluny de mi tots els falsos plaers! Ja soc felís.

Magí Muria

A UNA FONT

Oh font d' aigua cristallina,
Conçol de l' asedegat,
Del que errant pel mon camina
I amb tu queda saciat.
N' ets mirall de la donzella,
Qu' en ton aigua 's ve a mirar;
I de nit la gran estrella,
També en tu 's vol contemplar.
¡Oh font! que l' aigua no 't manqui,
Ni tampoc la terra 't tanqui,
Ton camí envers l' espai;
I del cant que tu 'n fas manya,
Se senti lluny la montanya,
I no 's puga parar mai.

LLUIS QUINTANA BALART.

EL FERRER DESVERGONYIT

En un poblet molt petit que hi havia al cim d' una montanya, hi vivia un capellà molt pobret, com tota la gent que habitaven el grapat de cases abandonat en aquelles altures.

Rodeijat de gent, en general poc, o millor dit gens instruida, no tenia que capficarse gaire per a fer-los anar pel bon camí, especialment a les dónes, els vells i les criatures, que el respectaven i estimaven com a un personatge superior a tots ells.

El bó del senyor Rector que era molt vellet, trobava un gran plaer quan podia fer recaure la conversa en el temps dels seus estudis, allavors enlluernava a tota aquella gent explicant-lo lo que ell recordava del temps que havia passat a la ciutat, i que la gent escoltaven embadalits com si sentissin parlar d' alguna cosa de fora d' aquest mon i ell, quin bon recort en guardava de la seva joventut! si es que pot haver passat la verdadera joventut, un home que als tretze anys va entrar al seminari i no va sortir-ne fins al acabar la carrera per anar de vicari en un poble trist i ignorat i després de rector dalt d' aquella montanya, d' on no n' havia tornat a sortir ni un sol dia.

Cada diumenge l' església s' omplia per complert, lo que no costava gaire puix era molt petita. Una estona abans de l' ofici, comensaven a sortir les dónes de casa seva, amb una cadireta a la mà i vestides gairebe totes amb faldilles de colors foscos, un gran mocador negre al cos i una caputxa al cap; algunes la duien apuntada amb una agulla sota la barba, deixant veurer tan sols unes cares torrades com la terra que trepitjaven.

Els homes amb gecs i calça curta de vellut, calçons, espartenyas de betes negres i un mocador ben virolat al coll, tot parlant de les plujes, de si la vinya de cal *Ganzo* valdria més arrencarla, o si les oliveres presentarien bona anyada, s' estaven al davant de l' església esperant que *fessin les tres* per a decidir-se a entrar-hi.

Pels camins del voltant, anaven puïjant amb tota calma els pagesos i les pageses que vivien per les cases escampades montanya avall fins al torrent.

I tots anaven a complir la seva devoció i a escoltar el sermonet que cada festa feia el senyor Rector. Aquesta era la seva feina més grossa i per a complir-la passava tota la setmana estudiant l' Evangeli o la vida d' algún Sant. El diumenge a mig ofici es girava de cara al poble i explicava el sermó que havia preparat durant la setmana.

Més heus aquí que arribà la quaresma, s' acostà la setmana santa i el senyor Rector lleigeix que lleigiràs, estudia que estudiaràs, vinga a buscar uns sermons ben bonics per aquelles diades, més lleigia tan que al últim confonia el nom dels Sants i tenia que recomensar de cap i de nou.

Un diumenge dels últims de la quaresma, el bon sacerdot estava entusiasmada, aquell dia tocava l' Evangeli que parla del miracle que feu Nostre Senyor al multiplicar els pans i els peixos. ¡Ah! pensava el senyor Rector, quin efecte els hi farà an aquesta bona gent el meu sermó d' avui, com m' hi podré lluir; es quedaràn boca-badats.

Per fi l' hora era arribada, es va comensar la plàtica i l' orador estava més eloqüent que mai. Més per disort al arribar al lloc on ell creia donar el cop d' efecte, quan la gent no gosaven respirar per a no perdre un mot, comensà a sentir-se una remor de rialles contingudes, després exclamacions de «mira» «mira» crits dels xicots «marruxa... mixeta... mix... mix... mix...» ¿Qué passava? doncs senzillament, el gat de la rectoria s' havia près la llibertat de pujar al presbiteri; i el

Brindis

Buscant la felicitat.

Dàu-me un got i altre got, volguts companys,
que vessin borratxera
que amb ella ofegaré los desenganys
de ma passió primera.

Donàu-me vi, fins que les meues venes
s' en omplin de licor
que aixís d' un cop oblidaré les penes
del meu fallit amor.

Bebem licors
en sense mida,
qu' ells donen vida
a tots los cors.

Ja mon cap veu lo mon que gira-volta,
com un flagell de Deu
i la veu d' ella al lluny sembla qu' escolta
que li diu; amor meu,

i pareix-li ovirar entre perfums i gales
uns dolços serafins
que batent poc a poc les seues ales
se m' entren ulls endins...

Licors beguém
de totes menes
que aixís les penes
oblidarem.

Dàu-me vi, sens tardar, mala reíra,
donàu-me vi,
per ofegá en mon pit la folla ira
vull englotí.

Vull que l' escuma groga i violada
me tenyeixi les dents
tot sentint en mon cor la batallada
d' els hàlits d' els Inferns.

Dàu-me d' eix vi
qu' es maravella,
burlant me d' ella
quin bell morí.

Vull veure a mon entorn que tot ne corra
com impulsat pe 'l vent,
llàstima com la terra no s' ensorra
are qu' estic rient...

Encare vull més vi, no ho cregau faula
vull beure alegrement
fins que caigui mon cós sota la taula
sense coneixement.

Companys beguem
i l' alegria
que al cor dormia
desvetllarem.
beguem... beguem.

VICTOR MORA ALSINELLA. ≡

mal era que esverat amb l' escàndol de la gent
no trobava una sortida.

Tot això durà poca estona, un escolà va obrir-
li la porta de la sagristia i allí es ficà fugint de
les exclamacions del poble, que havia perdut tot
el respecte al temple i a tot lo sant i venerat que
en ell hi havia. ¡Que hauria pagat el senyor Rec-
tor per fondres en aquells moments i no tenir que
presenciar tan gros sacrilegi! Qui hagués pogut
escabullir-se com el gat, de cop i volta sense don-
nar explicacions a ningú! Més el cas es que el bon
sacerdot ja sia per que tenia les idees confoses
pels estudis d' aquella setmana, ja perque estava
emocionat per l' indigne passeig del seu gat pre-
dilecte, s' equivocà i en lloc de dir que amb cinc
pans i dos peixos donà menjar a més de cinc mil
persones, com diu la Sagrada Escriptura, digué:—
«Allavores Nostre Senyor Jesucrist volgué mostrar
tot el seu poder fent un miracle i amb cinc mil
pans i dos mil peixos, va saciar a cinc persones.»—
No havia acabat de dir això, quan un jovenet
bastant desvergonyat que li deien *el ferrer* i que
tothom el coneixia perque sempre volia ésser més
sabi que els altres, s' aixecà i amb una veu de
mofa «Senyor Rector—digué—això també ho fa-
ria jo; vaia un miracle!»

El bon capellà va adonar-se desseguida de la
seva equivocació i sense fer cas de l' esvalot que
tornava a armar-se dintre del temple, procurà
acabar l' Ofici de la millor manera possible, puix
la gent no callava i ell estava horroritzat. Aquest
fracàs li costà una llarga malaltia.

Aquell dia en tot el poble no es parlà de res
més, les dones estaven totes indignades. «Això d'
interrompre de tan mala manera es molt mal fet;
si jo fos del senyor Rector ja l' arreglaria ja al
ferrerot.» Els joves per altra banda reien lo suc-
ceit, felicitaven al seu atrevit company i deien:
«Li està be, un capellà no s' hauria d' equivocar
mai; per això estudien; un altra vegada no vol-
drà fer-nos combregar amb rodes de molí.» I se-
guien desbarrant sense solta ni volta.

Més passà temps, el sacerdot anà millorant,
pogué tornar a l' esglesia, comensà de nou els
seus sermons que feia amb gran cura per no tor-
nar-se a equivocar, tapà la gatera de les portes
perque el gat no pogués tornar a sortir de casa,
la gent oblidaren el passat, i al fi els oficis domi-
nicals prengueren de nou tota la seva relativa so-
lemnitat i el temple donava goig de veure.

Poc a poc, perque la vida dels pobles sembla
que passi més lenta que la del reste del món, tor-
nà a arribar la quaresma i amb ella el diumenge
en que tocava repetir l' Evangeli que parla del
miracle dels pans i dels peixos; el senyor Rector
l' esperava amb dalit, volia refer-se, volia expli-
car-lo de nou tal com va succeir, potser era l' úni-
ca persona en tot el poble, que no havia pogut
oblidar la malifeta del ferrer.

Es preparà, s' encomanà a Deu, a tots els sants
del Cel i entrà a l' esglesia confiat i content, con-
vensut que trionfaria.

Digué l' Ofici més depresa que d' ordinari,
quan va ésser l' hora es girà de cara al poble i
amb veu tremolosa comensà el sermó. Poc a poc
s' anà animant i per fi en mig d' una gran espec-
tació, perque la gent temia algú nou fracàs, di-
gué que amb cinc pans i dos peixos, a cinc mil
va saciar i que encare després varen recollir dot-
ze coves dels bocins que quedaren. Aquí el se-
nyor Rector parà, es tornà blanc com la cera dels
ciris que cremaven en l' altar, mirà instintiva-
ment cap al bonc on séia el ferrer, i oblidant-se
per un moment del lloc on era i del càrrec que
tenia, sentí el desitj de la revenja i sense voler,
de la seva boca en sortí un «I ara que ho faries
tu ferrer?» I el ferrer amb una sang freda pasmo-
sa respongué:

—Si senyó que ho faria.

—Com?

—Doncs ben senzillament; amb els pans i els
peixos que sobraren l' any passat.

F. DE P. RIBERA i FONT.

FESTA

LLETRES A UN AMIC

XV

Estimadíssim amic: Els dies transcorren iguals, enterament iguals... grisors a fóra, grisors a dins! Si lo meu esperit aclaparat estava, aclaparat està...!

En aquests moments en que t'escric, lo meu carrer està desert, ni una ànima en lloc. Una pluja persistent va batent amb monotonia enervant en los vidres ja mig entelats... Es fosc, molt fosc... els minuts calmosament van passant, passant...!

De sopte, es trencada aquesta quietut amb un —*Bonsoir, monsieur! Pardonnez-moi!* Axeque lo cap i me tope amb un captaire que amb la gorra als dits, i amb molts de mòdus me demanava caritat... Va desmanegat, molt desmanegat, com la majoria dels captaires de professió... Porta uns cabells róssos i llargs que li arriuen fins a mitja orella, un bigoti tot fastigós i socarrat, un farsell a la espatlla dreta i un mocador lligat al coll que li sosté lo braç esquerra tot enguixat. L'enguixada li arriba fins arràn meteix de munyeca...

—I, doncs, que vos hi heu fet aquí?

I m'explica com una nit, no fa molt, va caurer daltabaix d'una carretera allà a la província de Lleida, com va quedar mig estabornit i com van portar-lo a un hospital on li havien fet aquella cura. I va arremangar-se l'americana fins al colze mostrant-me amb tota sa nuhesa aquell braç enguixat qual blancor contrastava esgarrifosament amb la brutícia del seu vestit.

—Que sou desertor, potser?

—Ah, no!... soc de Suïça, *monsieur*, d'un petit poble de la Suïça francesa i fa ja molt de temps que corro aixís sol perdut pèl món!

—Doncs deuen saber l'alemany també, veritat?

—Sé l'alemany, *monsieur*, sé l'anglès, sé l'holandés, se lo rús...

—Sabeu llegir i escriurer també?

—*Oui, monsieur. Je sais beaucoup!*

I, després d'haver-li dirigit unes quantes preguntes més, va despedir-se'm amb los meteixos mòdus de quan va entrar:—*Pardonnez-moi, monsieur! Pardonnez-moi!*...

...I, altre volta, tot torna a quedar, a fóra i a dintre, en la més gran quietut...

Are, toquen hores en un rellotge de caixa de veinat... De tant en tant, s'ouen les martellades que dóna lo fuster de més avall per a enllestir el bagúl d'una estadanta meua, que aquest mig-dia ha mort... Per lo balcó entreoberts' escapen encare uns plors cap a baix al carrer silenciosos... Per una finestra surt una oració... Lo fuster pica que picaràs... Novament tinc lo captaire al davant. Talment sembla una visió.

—*Pardonnez-moi, monsieur!... Pardonnez-moi! Il y a quelque auberge par ici?*

I surto a donar-li la direcció de lo que 'm demana, perque puga axoplugar-se aquesta nit...

—*Merci, monsieur, merci!... Pardonnez-moi! Pardonnez-moi!*...

Segueix plovent... Toca l'oració... Passen dos xicotassos i al oure brandar les campanes, l'un a l'altre pregunta:

—Qué saps qui s'ha mort?...

I tot torna a quedar en una gran calma sepulcral...

Estic llegint una altre obra interessantíssima d'en Pierre Lotti *Turquie agonisante*, on hi descriu admirablement com ell sab fer-ho, la darrera guerra dels Balkans. En el fons de tot, hi ha també el mateix esperit de «Abajo las armas!» de la difunta Baronesa de Suttner o sia la maledicció més fulminant contra tots els qui encobrint-se baix els sacratíssims mots de progrés i civilització llensen uns pobles contra els altres fins al seu total aniquilament. Oh, quin bell escriptor i quina bella obra, amic! Te l'enviaré dintre poc.

Entretant reb una abraçada del teu afectíssim

FRANCISCO X. VERGÈS

Torelló, Novembre 1914.

ANIVERSARI

A ella.

Ja fa un any, hermosa aimada que 'ns varem coneixe ambdós; un any fa que a ton redós pren mon pensament volada. Un any ja ¡ves qui ho diria! sembla que ahir fou talment, i no obstant ¡que crudelment el temps corre i va fent via!... Sento per tu un amor gran que no 'l pot fer minvar rés, puix s'enrosca més i més cada jorn que anem passant. Com no m'has de causà encís ¡oh, aimia benhaurada! si m'atrau sols t'alenada que dú goig de paradís. Si 'm somrius sempre amb dolcesa mig-obrint ta boca breu, bella i pu a com la neu que del cel cau amb peresa. Si tens llavis d'englantina que flairen com un jardí; si tens llavis de carmí que semblen fets per juguina. Si tens dents de viu marfil que llueixen falagueres, malgrat sien presoneress de boca de plaers mil. Si en tos lluminosos ulls, que guspiren com estrelles, hi ha un mon plé de meravelles on no hi nien els esculls. Si es ton gest enjogassat, si ton cos es vincladiç, si ton cabell es tant llis com de seda trevallat. Si ets gentil i benplantada; si aprop teu sols hi ha poesia; si tot pren nova alegria quan presenteix ta petjada. Perxó tu ets ma llum i guia, i ets la reina de mon cor, i ets el meu més dolç conhort que tinc sempre, nit i dia. I mon cor, fent de sagrari d'aquest enamorament, creu que t'en té de fè esment al fè ja l'aniversari.

ARTUR TORNÉ TURULL.

Ballant la Sardana

Les primeres notes
ja prenen lo vol.
que per la Sardana
toca 'l fluviol.
Comensa la dança
i punt de ballar,
ja tots los compasos
comenso a contar.

Ja n' entro a l' anella,
prenentme les mans
amb joia allargades
per pàtris germans.
Tots compten i ballen
amb gran devoció,
anant i tornantne
amb gran precisió.

I els curts que s' acaben
pels llargs comensã,
contã altre vegada
fer 'n quatre i tornã.
Los brasos enlaire
fortament lligats
no senten fatiga
d' estar enlairats.

La música brava
al nerviós esclat,
brandeja per l' aire
amb gran magestat,

los cors al sentirla
tots plens d' emoció
l' escolten i ballen
com fent oració.

S' acaben los cuatres
i tots ben segurs,
cambiant los compasos
reprenem els curs.
I va saltirona
l' anella lliscant,
avant i enradera
i altre cop tornant.

L' altiua tenora
ne porta lo cant
los altres seguintla
fan d' acompanyant.
Lo cap de la colla
com un general
ens dona les ordres
per treurela igual.

Finim la tirada
i curts acabats
i amb quatre a la dreta
los llargs comensats.

Brandeijsa altre volta
amb to omnipotent
nostra épica música,

comú encisament.
Tant gran es sa forsa,
ferm son esperit,
que s' ou com ressona
per' llà l' infinit.

Ja n' es dolça i quieta
amb serenitat,
ja esclata vibranta
amb gran magestat.
A voltes alegre
joia defineix,
altres sa tristesa
los cors enterneix.

Finim la tirada
per fê 'l contrapunt,
lo fluviol toca
tots parem al punt.

Als ultims compasos
ballem amb dalit,
que forsa que 'ns raca
deixar son burgit.

i aixis esbargintnos
donantnos les mans,
fem gran nostra patria
i tots som germans.

VICTOR RICH i CASANOVAS.

Rrrrrrinc... Digni, digui. Es en Barcinonensis?
molt bé. Vosté dirã?... Que jo m' encarregui de fer
la ombra pes FESTA? I doncs que no 's troba bé?
Qué potser té la *pidemia*?... A França?... I, hi va
per afers? Li recomano que 's guardi dels mor-
ters que diu, fan, no precisament all-i-oli, sino
butifarres de tot lo que se 'ls posa al devant... Va-
ja bon viatge i espressions a *musstu* Poincaré.

Ombra m' has dit, i com la faré? Si fos fabri-
cant d' ombres o cobertes o veles, res més fácil,
peró... Podria parlar de l' asfaltat de la Rambla
que es cosa de sabor local, si no fos que el meu
amic ja ho ha fet... del tifus, però també tinc la
desgracia de que an en Barcinonensis ja se li va
ocorrer... de la guerra... uf, ja es cosa vella... de-
cididament he contestat massa depressa «estã bé»,
car are me trobo que està molt malament la cosa
per que jo 'm surti del compromís.

Lo millor fóra que plegués, doncs per lo vist
no se 'm ocurrirà res fresc, es a dir, res que fassi
ombra.

¡Una pensada! Me 'n vaig a cercar lo que no
tinc, es a dir, me 'n vaig a passeig en busca d' as-
sumpte.

Ja soc a la Rambla.

—Ola, Manelic, vosté ja tafaneija, veritat? Ja
ensuma les coses de teatre per a poguer comu-
nicar-ho als lectors.

—Que s' ha de fer. Qui paga mana i com que'm
paguen per que jo tingui al públic (el que llegeix
FESTA s' entén) al corrent de lo que passa entre
la farandula teatral, doncs per aixó me troba a la
Rambla dels cómics.

—De manera, amic Manelic, que vosté cobra
de FESTA?

—Bé, aixó es un dir.

—Ja m' extranyava que la caixa estés en dis-
posició de semblant disbauxa. Si 's tractés de un
periódic dels que *instruyen deleitando*, com el *KDT*
o bé un d' aquells en que tot s' escriu a través de
ulleres verdes, com el *Papitu*, aleshores potser si.
Tindriem forts ingresos, sotscripció nombrosa i
anuncis a desdir, però tractant-se de una cosa tan
ensopida com FESTA, figuris, un periódic literari,
qui vol que ho llegeixi? Ningú, home, ningú. Ai-
xó es bó per quatre desgraciats que han perdut
l' humor i...

—Sab Ombrovil que està molt irònic.

—Caramba, senyor Manelic, com se troba?

Un jove de uns 27 anys, completament afeitat,
se 'ns havia acostat.

—Tinc el gust de presentar-li al senyor Santa-
maria Deulofeu, primer actor, meritíssim, gloria
del art dramàtic catalã.

Després l' amic va fer la meua presentació.

—*Hombre*,—diu en Santamaria Marededeu, vull
dir Deulofeu,—precisament tenia pensat anar-lo
a veurer, però com que un home està tan ocupat,
figuris, bé haig de passejar-me per la Rambla...
doncs voldria demanar-li, vosté que *inventa* dra-
mes, que m' en escribis un per mi, ¿sab? Jo ne-
cesito una obra de gran *imensitat* dramàtica (jo va-
reig suposar volia dir *intensitat*), que no més hi ha-
gués un paper...

—Un monólec?

—No, una obra en tres actes, en que tots els
personatges no més diguessin «si» o «no» i que tot
lo demés, pogués fer-ho jo. Aixís no m' exposaria
a que els demés companys me tinguessin enveja
perque el públic m' aplaudeix. Pero voldria una
cosa més forta que la «Mort civil». Me convindria

"Crema Saffo": La mejor para el cutis.

FESTA

que el paper que jo fés hagués de patir força, sab, com si tingués algun mal, com boig o patís de la médula, però fort, molt més fort que tot aixó, perquè aixís se 'm prestaria a fer aquells canvis de cara que son la meua especialitat.

—Vet aquí—vareig pensar jo—un home que es un cara girat i encare se 'n alaba.

Lo meu amic va romandre primer estranyat, després sorprès i en acabat estranyat i sorprès.

—De manera,—digué,—que vosté ha de sofrir molt, molt.

—Si, voldria que la gent se quedés espaterrada i exclamés:—Pobre home, no ho podrà pas resistir.

En Manelic deixà correr un segons en actitud de rebuscar en sa memoria lo que demanava el seu interlocutor.

—Ja ho tinc,—exclamà.

—Jo m' ho pensava,—afeigí en Santamaria etz., etz.

—Vet aquí l' assumpte. Vosté al primer acte patirà de mal de pedra.

—Admirable, admirable. Aixó serà nou,—digué entusiasmat el cómic.

—Al segon acte lo seu sofriment anirà creixent perquè ja no serà un senzill mal de pedra, sinó que tindrà tot una pedrera als ronyons.

I are ve lo fenomenal.

Al tercer acte, serà tan lo que patirà, que els metges, reunits en consulta, acordaran per a combatre el mal acudir a la dinamita i volarán la pedrera a barrinades. ¿Qué li sembla?

—Que, pobre teatre català, si li arriben a representar les seves obres.

—Aixó, pobre teatre català, si s' adjudiquen el títol de primers actors figures de la talla de vosté, senyor Santamaria, Mare de Deu, pregau per nosaltres pecadors...

—Mercés, amic Manelic, ja tinc lo que busca, un assumpte per una Ombrá barcelonina.

I tal dit tal fet. He omplert més cuartilles de les que necessitava.

OMBRIVOL.

La campana del poblet

*¡Que 's típica la campana
qu' en la terra catalana
hi ha al campanar del poblet!
Si té cor, es un secret,
te veu, però no es humana.
Ella amb son gai repicar
que fa sorollar lo vent,
al poblet sap anunciar
que acaben de batejar
o s' ha fet un casament.
I si amb só trist planyidor
s' ou com un gemec, com plor
fonda, molt fonda brandar,
la mort anuncia amb dolor
desde l' altiu campanar.
Quan aigua i foc lo cel mana
i 'l llamp i 'l tró van ensemps
suplicant a Deu, demana,
de lo poblet la campana,
que torni prompte 'l bon temps.
I quants, quants cops l' he sentit
per les ànimes tocar
en la silenciosa nit
i com eco esmortuït
son só en l' espai expirar...
¿No es típica la campana
que en la terra catalana
hi ha al campanar del poblet?
Si té cor, es un secret,
té veu, però no es humana...*

VICENS ROJAS.

La mort del insomni

El cel era blau, com l' ànima del poeta romàntic. Blanques onades alades amb lluentors de platja joguineijaven en la planuria oceànica, fins a rompre ses blanques crestes d' escuma de transparent nàcar en la roca solitaria posada a despit d' elles sobre la platja silenciosa.

Un jove poeta admirava el quadro aquell, sentat sobre la roca.

I veigé creuar una barca blanca, que lliscava a manera d' un cigne vagabond.

Un cant celestial... un cant melodiosament suau, en diví chor, surgi del fons de les aigües cristallines...

I el poeta somrigné i quedà dormit amb els ulls al cel.

S' extengué 'l crepuscle amb ses ales de tristesa. L' horitzó 's tenyí amb les ombres primeres de la nit... El mar s' extremí al contacte d' el bés ombriu... El poeta despertà... i un cant trist i dolorós, sortí de sa gorja... Era el cant de un cigne que moria en lo fons del poeta pensatiu. I l' ànima idealista s' apagà en lesombres de sí mateix...

Era la mort del insomni.

FREDERIC BADIA SOLER.

RIMS, RIMS...

Aquella dama de les roses.

Com m' enciseu, oh! dama de les roses
posades sobre el pit amorosides
de color vermellós, avergonyides
amagant la vergonya totes closes.

Regalims de dolçor de vostres llavis
en format de paraules amoroses
de sentor d' heliotrop, totes confoses
cauen en el meu cor en melangia.

I dringa vostra veu com a cascata
formada pel notam d' una sonata
sortida d' esfereïts violí i piano.

Que no s' adiu amb vostra petja plana
tota suau, petita: tota blana
com de donzell qui entra o surt de missa.

BOY.

Present d' amor

Eren dos esposos. S' estimaven com tal vegada no hi havia ningú més. Feia poc temps que estaven junts quan ell va marxar amb el cor adolorit cap a terres estranyes a cercar treball, amb l' esperança de guanyar diners i poguer tornar prompte prop de sa muller per a ferla ben felisa. Allí lluny de sa patria va treballar sens repós dia i nit; se treia un bon jornal, ajuntant, acabada la setmana, bastants diners. Aixís que 'ls acabava de cobrar, s' afanyava a enviar-los amb alegria, sense quedarsen un, a sa muller. Els hi enviava i li escribia amorosament, dientli lo molt que l' anyorava i que s' acostava el temps que altre vegada podria tornar a estar al seu costat. Aixís va passar un any. Ell anant treballant i enviant els diners a sa volguda esposa. Ella recullintlos i arreconant els que podia, no olvidant a l' aimat espós ni un sol instant.

Passat aquest període de temps, els treballs varen posar-se tan malament en aquelles terres que des d' aleshores endevant li va esser imposi-

ble poguer arribar a estalviar ni cinc céntims per a poderlos enviar a sa muller.

En les seves cartes rublertes d' amor esplicava la seva trista situació i l' encoratjava dientli com no l' abandonava l' esperança d' una prompte millora. I sempre, tanl' un com l' altre, l' únic que els restava, era l' esperança; aquesta esperança que fa viurer als malalts i aconhorta a n' els desgraciats. Però els mesos i els anys anaven passant sens qu' ell podés tornar a sa patria per a estar aprop de son tresor més preuat. En les lletres qu' ell li escrivia, no podent-li enviar diners com abans a voltes li enviaba un manyoc de cabell que s' arrencava per a que rebés d' ell al menys un recort. I en tan, el temps anava passant i sempre lo meteix: miseria i més miseria. Varen començar a sortir sobre son cap els primers cabells blancs i aixís que s' en va adonar va tallarlos i després de petonejarlos els envià a sa muller. I aixís veigé transcórrer sos dies aquell pobre home. Tornant-se vell i amb l' esperança sempre de poguer tornar a sa patria per a veurer a n' aquella dóna que tan estimava. I anava fent-se vell. En aquella cara de jove galant qu' abans se mostrava arrogant i gentil, s' hi dibuixaven ja tantes arrugues que no semblava la meteix. Aquells cabells negres qu' abans sots els raigs del sol relluïen s' havien tornat completament blancs. La dentadura havia desaparegut de la seva boca. Sols li quedava un trist caixal que tal vegada no li havia volgut caurer per a fer-li recordar temps millors i de felicitat per a ell. ¡Si n' havien passat d' anys des de 'l jorn en que 's separà de sa muller! Un dia (l' últim que va escriurer a la velleta), pensant, tot escrivint, que li enviaria dintre la carta, perque sempre li havia enviat quelcuna cosa, va estar llarga estona rumiant amb lo cap baix. Després, al convencers de que ja no li restava res per oferir li va venir-li una idea. Li enviaria el caixal, l' únic que li quedava. I en efecte, prenent la derrera moneda que tenia va marxar decidit a casa del dentista.

Al dir que volia arrencar-se 'l caixal, aquest va estranyar-se i va ferli preguntes. Després de conversar llarc rato, a l' últim va esplicar per quin motiu ho feia i va posar-se a plorar. Hi hagué un moment de silenci; fins que 'l dentista, el sens estranyes, un ric dels més avars, aixís com a un altre l' hauria eternit la relació d' aquell pobre vell, i fins l' hauria ajudat per a que pogués tornar al costat de la seva esposa volguda, va arrencarli el caixal i li va cobrar la visita.

El pobre vell sortí d' aquella casa de comerç i un cop de retorn a la seva va posar-se a escriurer, plorant, la següent carta:

«Estimada velleta del meu cor: Avui al anarte a escriurer i al pensar que 's lo que t' enviaria, m' he fet un tip de plorar. Figurat que anava a enviarte els únics diners que 'm quedaven quan he vist que sols consistien en una trista moneda d' insignificant valor. Després, volia enviarte un altre manyoc de cabells, però... ¡velleta... meval... pots ser soc tan vell que m' he quedat sense cap. Al últim no volguen-te escriurer sense enviarte cap recort meu m' ha acudit una idea. ¡Encare me restava un trist caixal! Me l' he fet arrencar; i aquí té l' envió, essent aquest l' últim recort que podré enviarte i la derrera vegada que podré ferte saber noves meves. Ja ho veus si t' hi estimat tota la vida! Ja has vist que ni un moment he oblidat aquell jurament que vaig ferte d' aimarte eternament! Are, sols me resta qu' aquest últim recort d' el teu vellet, l' estimis forsa, puix pensa velleta meva que ja no tinc res més per a enviarte!... Estimem, estimem sempre igual i ja que 'n el món mai més ens podrem veurer, tingas l' esperança que 'ns hem de veurer al cel...»

I al acabar de escriurer aquella carta, com si per aquest treball hagués servat ses forces darreres, va parar-se en sec aquell cor que havia estimat tan!

PERE ANRICH.

L' hivern dels belgues

¡Qué fret serà l' Hivern
aquesta anyada
de Bèlgica pels fills!
¡¡Quina hivernada!!
Lo fret s' arraparà
damunt sos cossos,
entrant-los fins de tot
del moll dels ossos.
Que quan lo cor es trist,
de greu tristesa,
lo monstre anorreant
fa més feresa.
I de Bèlgica 'ls fills
estan cor-tristos
perque llensats se son
de casa vistos.

¡Que fret serà l' Hivern
aquesta anyada
pèls belgues orfanets!
¡¡Quina hivernada!!

J. VILADOT PUIG.

SOMNI LIRIC

I

Elles eren moltes; ells també no eren pocs per cert; i en la claretat d' un dia radiant, jo els vegí respirant felicitat... i, els tingué enveja.

II

Les parelles del gai amor, jo les veia passar enfron mateix la meva imatge, i les guaitava enbadalit i subjugat com visió que per primera volta es revelava al meu esguard, detallan-me secrets que jo mai, a ben segur sospitaria.

III

Caminaven lentament; el seu pas acompassat, revelava que sa vida el neguit de les hores no sentia; i ben junts i acostadets, es parlaven baix, tan baix, que les seves veus amb la remor de l' ambient es confonien.

IV

Jo voldria pintar netament, civament, lo que vareig ovirar en aquesta jornada de que parlo, però possible no 'm serà, perque tot lo que 'ls meus ulls contemplaren, quedava velat i com vist per entre una nuvolada d' un blau-pàlid, que poc a poc es perdia en l' infinit.

V

Recordo, no obstant, algún detall. Recordo que a l' ombra d' una gran pineda gegantina, tots s' acoplaren, i que, com tocats per una força invisible, tots a la una, feren sabedor a l' espai de la dolçor d' un preludi ja mai somniat pels homes, i que tots interpretaren senzilla i noblement.

VI

Una damisela, que a mi 'm semblà ideal, pulsava l' arpa; preguntí pel seu cognom, i 'm digueren: «Regina, Regina» per dugues voltes.

VII

Altra, la qui amb sos màgies arpegis eixits del cor d' un violí primer, endolcia l' aire, i que jo endevinava amb ella d' una puresa immaculada,

FESTA

també volguí saber com s' anomenava, i hem contestaren:—Blanca.

VIII

Altra, riallera i somrosada, la qui pulsava la citra de la forma més galant, també preguntí per ella i me digueren:—Gracia.

IX

Altra, la qui m' aparegué donzella noble tocava la viola, instrument bellament simpàtic; preguntí pel seu cognom, i m' feren per contesta:—Rosella.

X

També altra, de finesa burgesivola, teclejava un magnífic clavicembol de l' època del virtuós Mozart; ¡quan bella era! Més tart, me digueren que l' anomenaven «Palma».

XI

També altra; curiosament graciosa, dominava perfectament el xetlo, l' instrument que tan be imita la veu humana, quan per ella preguntí, me digueren:—Estel.

XII

I altre també, que a mi hem sembla d' atraient simpatia, i que amb maestria tocava la lira; al interessar-me per ella tot seguit me feren:—Bordat.

XIII

I també altra, d' escaient encisador, i que amb gran finura dominava el violi segón; al preguntar per ella me contestaren:—Gabina.

XIV

I altra de bellesa pulcra, qui teixia filigranes amb el llaud, a l' interessar-me per ella, me digueren:—Iris.

XV

I altra més, de magnànim i atraient esguard, la qui era violinista també; al volguer, com les demés bel·leses somniades en tan bell somni líric, saber com se deia, en digueren:—Verdor.

XVI

Heus-aquí una visió com ja mai n' he tinguda cap; i que hauria volgut hagués perdurat per sempre i sempre, tanta felicitat jo respirava a la dolça companyia filarmònica d' aquelles damiseles curullades de noblesa i llealtat.

CARLES PUJOL.

Per a l' aimada

En và i freqüent provat heu seduir-me,
dona bellíssima prò de mal cor,
i no us hi ha valgut rés. Ni amb el fingirme
que per a mí sentieu un amor

ben comparable al de qui, enamorada,
profeça 'm la més alta estimació,
de mí heu lograt, oh dona encapritxada,
que fos juguina vostra a discreció.

Inútil, doncs, i no insistiu mai més
sortint vostres propòsits al revés...
¿Perqué d' amor semblant tinc de fercas. ¿
quan veig de sobres que 'm pareu un llaç?...
Inútil tot, senyora, jo us ho jur',
com jurat he a l' aimada un amor pur.

A. PRAT ARJALAGUER.

Historia del cant d' un grill i del seu tutor En «Safarino»

Al amic Ignasi Estivill.

No deixis teni a ton fill
cap gavia on hi haig un grill.

En *Safarino* per temperament ja, es un xicot que demostra una vocació extraordinària per a la música i en forma excepcional, pel cant. Al naixer, segons expliquen els de casa seva, al treure al cap a la llum del dia d' aquest mon de mones i de plors i rialles, ja va donar a conèixer a n' els presents les seves rellevants aptituds pel cant, i la cal·litat de la seva gargamella únicament comparable a la del gran Gayarre abans de posar-li volquers (an ell, no a la gargamella). I va anar seguint aquesta criatura esforçant-se cada dia més a mida que se li anava posant bé la trencadura (perque s' ha de saver que 'l trencar-se-li el tel al fer la seva vocalisació, es trencà ell, degut a l' energia amb que s' va emprendre el primer cant i, degut més que rés, a la manca d' escola).

Fou amb tanta afició amb que s' ho empenygué cada dia quan sumiquejava o plorava des de aquell menjador amb forma d' escaire, que tenien instal·lat al peu de l' escala dels senyors i al costat del quarto dels comptadors del gas, que cada colp que 'l plor humitejava els seus ulls, en el semblant dels seus pares hi irradiava una nova era d' esperança, i majorment en el del pare que era mig tocat del bolet i cap de corda del *coro del pensil*, i encare no sospitava que 'l seu fill anava a arrencar un plor, ja 'l tenien escales amunt, pujant els graons de quatre en quatre, doncs, savia prou molt bé ell, per experiència, de que la veu puja i, ja m' el tenieu assegut a l' últim graó de l' escala, escoltant embadalit i contestant al primer veí que protestava de sentir cada dia el mateix cant, dient-els-hi.—Tan mateix senyors també es poden pendrer una mica de paciència que no 's pas de *falsel* aquesta veu.—

Però deixem-nos d' En *Safarino* en la seva infantesa, i anem-nos-en de dret a l' actualitat; En *Safarino* home, En *Safarino* tutor i mestre d' un grill com no ni ha cap altre.

A mida que les seves facultats per la supremacia del art del *bel canto* li anaven venint vent en popa, tota la seva fatlera era poguer arribar a esser propietari d' un caixó d' aquells amb una trompa com de paraigües mig plegat, però devant de la impossibilitat de poguer-ne tenir mai un, va creure més convenient deixar correr les seves il·lusions (perque això si que ho ha tingut sempre en *Safarino*, ha sigut una d' aquelles persones de les que s' en diuen de santa conformitat) i, veient doncs que 'ls seus anhels no podrien esser satisfets, se dedicà decididament a la requissa de grills; afició que sabut es, que sempre ha estat reservada als aimants del cant de les classes moderades amb tots els sentits. I ja 'l tenim a derreta de *mascles* i *femelles* i de *primceps* i de *reis*, buscant l' ideal, la veu que havia de suplir els seus desitjos.

La finalitat qu' ell hi buscava no la sé, però lo certus es, que, la dèria li anà creixent a mida que anava sentint noves veus. (Tal volta potser ho

volia, com s' en diu avui dia materialment, *per entrenarse*).

Per fi arribà 'l dia que va trobar la veu predilecta. Era una veu de grill *princeps*, (com aquella que sents tu lector totes les nits i repercuteix eixida de la galeria o cel'lobert, en ta cambra de repós i que, cent voltes deus haver maleit an el *Safarino* amo i senyor del minúscul cantor engaviat, vehi teu.

Com tu doncs En *Safarino* es va trobar en la dificultat d' esser molt fi d' orella i la veritat; per un home que s' hagi de llevar cada dia a les cinc del matí (per qu' ell era pintor de parets, ofici molt natural per a exercir-lo tots els que tenen veu, doncs sabut es que 'ls muts no serveixen, perquè no farien tanta feina com se fa cantant), com et deia doncs, havent de matinejar no li anava gaire bé tenir-lo de sentir a les hores que aquests animallets tenen per costum fer les delícies (?) dels seus oients, i ja m' el teniu capficat rumiant la manera de no veurer contrariada la seva vocació per una força major, car no era pas que 'l determini de volguer-ho remeiar devingués per la ociositat o ganes de geurer, no, ans al contrari, l' escoltava fos a l' hora que fos de la nit amb goij, amb mera satisfacció de tenir a casa seva aital maravella.

Però devant de l' afició 's trobava amb que 'l passar les nits desvetllat i l' haver-se de llevar de matí per anar a la feina *quotidiana* li anava portant un aniquilament de forces i d' energies, amb greu perjudici de la seva salut i per lo tant de la seva veu qu' ell tan i tan cuidava.

I mentres anava rumiant la manera de poguer solventar aquest greu conflicte, no deixava de perdre les nits mig agegut al capçal del seu llit bó i escoltant els refilaments acompassats i cada colp més continuus. Treurer de casa seva aquella bestiola impossible, allunyar de prop seu lo que tan i tan li havia costat de conquerir jamai, primer deixaria la feina i agafaria l' ofici de dormir de dies.

Portat amb la seva deria a aital resolució (de no abandonar l' animaló) anà perdent nits i més nits i anant a treballar de matines, perquè ¿de qué hauria menjat pobre *Safarino*? Fins que arribà a estar mig malaltot, perdent la gana i la sed i les ganes de cantar, de lo que s' en resentí quelcom aquella veu que ell i els de casa seva tan estimaven.

Aquest estat l' obligà a fer quiscuns dies de festa, amb lo que li vagà per a dedicar-se de plé al estudi de la forma, de la manera de poguer idear el com i que havia de fer per a no veurers privat de lo que com deia abans tal volta havia d' esser el seu *entrenament*.

Per fi trobà 'l procediment, observà que poques eren les vegades que 'l grill deixava sentir el seu cant a la claror del dia, i en canvi al arribar la fosca començava la seva impertèrrita melodia.

I, sabeu quin fou el seu invent, quin fou el seu procediment amb que feu variar les hores de concert del seu company d' harmonia, doncs, fou el següent, que us el vui contar per a que 'l sapiquen tots els *Safarinos* i llurs families.

L' agafà un dia per anar-li a netejar la gavia i canviar-li el tomàtec o l' escarola, i quina fou la sorpresa 'l portar-lo cap a la cuina que 's trobava completament fosca, sentir l' animaló que

sotraqueijava les seves ales per a decidir-se a entonar una *aria* com de les que tenia per costum entonar tan sols a altes hores de la nit. Ja trobà doncs en *Safarino* sol'lucionat el conflicte i, ja 'l teniu anant darrera del paraigües més tronat de casa seva, per a convertir les teules en unes cortinetes dobles per la gavia del príncep, i tal dit tal fet, ell meteix s' engiponà la manera de portar a cap aital obra.

Amb aquest nou aparell aplicat a la gavia, logrà fruir entre dia de les delícies que li oferia abans tan sols a la nit, però el problema no restava del tot sol'lucionat, calia que l' animaló cantés tan sols de dia i are resultava que cantava de dia i nit i per lo tan era un excés que 'l podia portar a perdre la totalitat del encant del seu cant i quedar-se estregadament afònic. Però no, era ja en el camí de la sol'lució i poc devia costar-li resoldre-la totalment, i en efecte, completà l' aranjament de les cortinetes amb un forro de roba blanca i un colp col'locades, si era de dia quedava el cantó negre de cara a dintre; lo que deixava completament fosc l' interior de la gavia, inspirant aquella postiga fosquetat, a que 'l *princeps* s' esplaiés amb el seu etern ric... ric... i, al arribar a la nit, a l' hora en que En *Safarino* se determinava reposar de les fatigues de tot el dia; aleshores, mitja volta a les cortinetes, fent que 'l blanc quedés de cara a dintre i 'l negre a fóra i, en un angle de la gavia, talment com un abeurador, una capseta de llauna amb un tap de suro amb una xinxeta dintre nedant amb oli batejat, representava l' astre rei del firmament.

El *princeps* content i enganyat se creia era de dia i callava i En *Safarino* roncava dolçament... dolçament com el roncar d' En Gayarre.

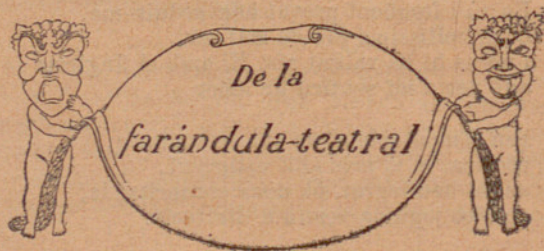
Vet aquí com doncs tan sols amb un canvi de cortines, obrava a la voluntat d' un grill *princeps* i podia mostrar-lo als seus amics i coneguts, talment com els hi hauria ensenyat el fonograf i tenint per a tot gasto de *dies*; el tomàtec i l' oli amb la xinxeta.

ISIDRE SABOYA i VENTURA.

Reflexió a la mort de la meva germana

En el jardí d' aquesta vida,
Deu, una rosa, hi va plantà
i era tant bella i esquisida
que ants que es badés, fou escullida
per Ell, que al cel la trasplantà.

SANTIAGO GARCÍA ESTRAGUÉS.

L' Enric Borrás no 's recorda de nosaltres.

El *Caballero Audaz*, redactor de l' il·lustració madrilenya *La Esfera*, ha celebrat una interview amb l' Enric Borrás.

I l' Enric Borrás i Oriol, el gran tragic català,

FESTA

el nostre Borrás, com fins ara l'hem anomenat, ha malmés la nostre dignitat de catalans amb l'injust oblit de nostre patria, de la Catalunya que 'l va consagrar.

A fi de que nostre protesta quedi ben justificada, copiarem alguns fragments d'aquesta entrevista que a nosaltres ens ha fet l'efecte d'una bofetada rebuda en plé rostre.

Té la paraula *El Caballero Audaz*:

—«Lo que no conoce todo el mundo es la obra preferida por usted.»

—«¿Mi obra preferida?—repetí Borrás, pensativo, al mismo tiempo que se acariciaba la barbilla. —No se cual decirle a usted, porque son varias.»

—«¿Cuales?—pregunté.»

—«*El Alcalde de Zalamea, El abuelo, El Místico...*—hizo una pausa; después continuó:—Yo por la que siento más admiración, vamos, la que me gusta más, es *El Alcalde de Zalamea.*»

—«¿En cual obra ha obtenido usted más éxito?»

—«Yo no mido bien esto; me parece que el público dice que en *El abuelo.*»

En Borrás no 's recorda que la seva creació ha sigut el *Manelic de Terra Baixa* d'en Guimerà.

Segueix preguntant *El Caballero Audaz*:

—«Qué autor contemporáneo le gusta a usted más?»

—«Don Jacinto Benavente. Siento por su teatro una profunda admiración.»

I en Borrás no fa teatre d'en Benavente.

Torra a preguntar *El Caballero Audaz*:

—«¿Tiene usted buena memoria?»

—«Tengo una retina enorme...»

I no 's recorda de Catalunya!

Afegeix *El Caballero Audaz*:

—«¿Ante el público de qué sitio le gusta a usted más trabajar?»

—«Ante el de Madrid—exclamó resuelto.—Lo digo sinceramente. Yo trabajando en Madrid me encuentro como en mi casa. Es con el público que está más identificado mi espíritu. En provincias, del que guardo más grato recuerdo es del de Granada...»

Aquests son els sentiments patricis de l'home que tot un poble l'ha estimat com a un idol... de tot un poble que al seguir els triomfs del seu actor, ja en el nou món, s'ha dit amb goig:—«Es català! ¡Aquest artista ha nascut a casa nostre! ¡Per ses venes hi corra sang catalana!...»

No podem atenuar la manca de patriotisme d'aquest artista desagrat que ha demostrat palesament, evidentment, el seu despreci per tot lo nostre, que 's lo d'ell, al passar per alt noms gloriosos com el de don Angel Guimerà, que ha contribuït amb les seves obres a les creacions d'aquest actor *foraster* que 's recorda de Granada.

L'Enric Borrás ha parlat aixís perquè treballa a Madrid i deu estar bé amb el seu públic, no fcs cas que al tenir una paraula de benevolença pel seu poble hagués de sortirne sacrificada la seva campanya actual. Quan torni entre nosaltres, perquè 's innegable que un dia o altre hi farà una *tournee*, allavors el nostre orgull, ressentit encara per la seva befa, li contestarà amb despit que per veurer grans tragics l'art no s'enclou amb ell tot sol, perquè desfilen per nostre terra les grans eminències estrangeres que tenen proba de nostre cultura, i que per sentir castellà tenim els notables Maria Guerrero i Ferrand Diaz de Mendoza que el parien molt millor que ell i aixó que no tenen d'esforsars-hi.

MANELIC.

Pel Teatre Català.

El dissapte, dia 7 del present, en el Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, de Barcelona, el culte escriptor i director de la revista *El Teatre Català*, en Francesc Curet, donà una conferència sobre el tema *El Teatre Català i la vida social*.

L'ampli local del Centre s'omplí de gom a gom per una escullida concurrència que escoltà devotament la paraula del incansable senyor Curet, qui exposà d'una manera clara i concisa el seu optimisme, entrant amb una serie de consideracions relacionades al enaltiment de nostre escena, demostrant el gran amor que sent i els molts coneixements que té de nostre Teatre Nacional.

Al finalitzar el senyor Curet feu llargament ovacionat pel públic i felicitat per un gran nombre d'amics.

Aquesta ha sigut la primera proba de vitalitat de la simpàtica associació *Foment del Teatre Català*.

M.

Carnet teatral català

El notable actor català en Joan Balaguer ha debutat amb brillant èxit en el teatre Principal de Palma de Mallorca.

Casi es segur que l'actriu catalana Margarida Xirgu debutarà molt aviat en el teatre Principal de Barcelona, on donarà una serie limitada de representacions.

El *Casal Català* de Montevideo està edificant un teatre que s'anomenarà *Teatro Guimerà*.

Els catalans de Montevideo demostren tenir una veneració pel nostre teatre Nacional i pel Mestre don Angel Guimerà, digno de tota lloansa.

Després d'una brillant campanya per les Amèriques ha tornat a la seva patria el notable actor català Pere Codina.

Ha debutat al teatre *Arriaga* de Bilbao la actriu catalana Margarida Xirgu.

Segueixen activant se els preparatius de la inaugural del *Foment del Teatre Català* que tindrà lloc en el teatre *Liceo* de Barcelona, figurant en el programa noms prestigiosos com els de 'n Guimerà, Rusiñol, Lamote, Iglesias, Pedrell, Pahissa, Morera, Barrientos, Supervia, Viñas i d'altres.

Amb aquests valiosos elements creiem que 'l públic acudirà com un sol home a rendir homenatge a nostres eminències.

X.

DIALECS RÁPITS

Foguerades

Els que enraonen son... prou que ho veuràn

—Rateta!

—Bufó!

—Monada!

—Reiet! M' estimes?

—I tal!

—Més que a ningú?

—Més encara.

—No m' enganyes?

—No soc fals.

—Fesme un petonet.

—I ara!

—No més un... Ben fluix...

—I ca!

—Ja ho veig ja que no m' estimes.

—No siguis toçut.

—Ja, ja!

Si m' estimessis voldries
ferme 'n cent i...

—Callaràs?
—Deixa quan menys que un t' en faci
en els teus llavis ufans...
—Ramonet, no siguis cursi.
—Ho vols?

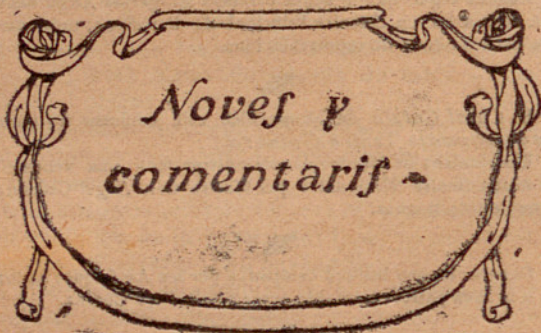
—Quan acabaràs?
—Un al front? Un a les galtes?
—Una abraçada?

—Ai, ai!
Vols callar d' una vegada?
—Tu a mi mai m' has estimat!
—Amb tota l' ànima.

—Vaja,
doncs deixa que...
—Que pesat!
Ja t' he dit que no m' agrada.
—Doncs, quan menys, un a la ma.
—A la mà? Fes!

—(Conquistada!)
—(Que n' es de curt de gambals!)

LIBORI.

Avis

Ferms amants de les lletres catalanes, oferim les columnes de FESTA a tots els que tenint aficions literaries i mèrits suficients no poden publicar els seus treballs per falta de lloc on fer-ho.

No cal dir que 'ls treballs seràn examinats escrupulosament per a que no desdiguin dels que publiquem habitualment.

AVIS IMPORTANT

Advertim als col·laboradors expontanis que deuen enviar l' original en sobre obert amb la nota «Original d' impremta» i franqueijat com a tal.

Els que vulgan inclur-hi carta o enviarie tancat per a major seguretat, incloguent-hi un segell de cinc céntims per a el pagament del carter.

De no fer-ho aixís, ho sentirem molt, però no publicarem cap treball que no s' ens envii amb aquesta forma.

El nostre amic En Francesc Rodón, ens va llegir dies enrera un treball històric que serà el complement de la segona edició del seu llibre «Vila i Palau de Molins de Rei»; en ell s' hi conta una nombrosíssima recopilació de cites ben documentades i fets històrics interessants sobremanera, lo

que farà que la segona edició del esmentat llibre siga encara molt més notable que la primera, que va quedar agotada tot just va veurer la llum.

Felicitem al amic Rodón per la seva lloable tasca i esperem que prompte passarà aquest volum a enriquir la nostre biblioteca.

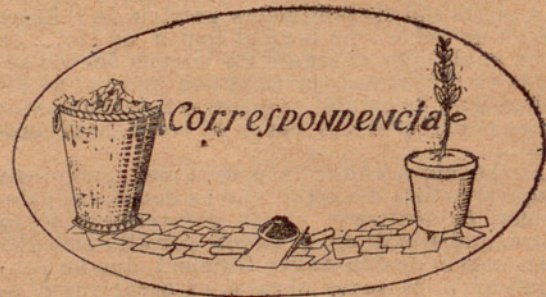
Felicitem a l' Empresa del «Cine Columnas» per la seva generositat i altruisme. Com saben els nostres llegidors, dita Empresa va organitzar una funció a benefici d' una pobre malalta que va quedar viuda fa pocs dies i va fer a mans de la interesada el producte íntegre de lo recaudat a taquilla.

Es també d' aplaudir la conducta del poble de Molins de Rei que al enterar-se del tí benéfic de la festa va acudir-hi com un sol home, contribuint al èxit de la meteixa.

Elixir Callol remedio de los Debiles

Avisem als nostres corresponsals perque fassin el favor de posar-se al corrent de pagos els que tingan comptes atrassats.

La important revista *Teatro Mundial* ens ha enviat les següents obres: *El Alcazar de las Perlas*, llegenda trágica den Francisco Villaespesa; *El Lobo*, drama den Joaquim Dicenta; *Carceleras i Rejas y Volos*, sarsueles den Ricard R. Flores i el mestre Peydró; *Amor de madre*, drama den Ventura de la Vega, i *Guerra a la guerra*, dolora dramática del poeta Ramón de Cnmpoamor. Inútil el fer un el·logi de aquestes produccions que son prou conegudes per haberles vist representades amb èxit en nostres teatres.

Pere Anrich Vila. N' acceptem un.—*Josep Tort.* Hi han versos llargs i d' altres massa curts; tampoc es de llei fer consonar una meteixa paraula. Provi de ferne un altre de més curt i mirarem d' arreglar-lo.—*Andreu Tossa.* No fa per casa.—*Artur Torné.* Rebut ia suscripció. Alló va esser culpa de l' impremta que havent-los-hi sobrat original a última hora van treurer ho, sense consultar ho. Com pot suposar un hom no pot estar a tot-arreu.—*Daniel F. Carreras.* Anirà la prosa retocada. Escrigui sempre en una sola cara del paper i amb l' original separat de la carta.—*Lluís G. Alamany.* Hi han molts defectes, però com que l' idea es bona en guardem un en cartera per a retocar lo i publicar-lo quan li toqui el torn.—*Artur Torné.* Tot lo que diu està conforme; es que el cobrador no havia rebut l' avis. Dispensi.—*Francesc Gimenez.* Ens en reservem que alguns.—*Josep M. Sanjaume.* En queda un en cartera que retocarem una mica.—*Marian Amat.* En cartera. Ho preferim com a original d' impremta; veigi l' avis que publiquem.—*Rumanil.* En cartera.—*X. Canals i Ros.* Coerents a la panera dels paperots.—*Josep Obiols.* No 'l puc complaure, hi ha massa defectes; un altre dia serà.—*Pere Anrich Vila.* He rellegit el seu treball *Nit d' hivern* i l' he trobat poc literari per a ser publicat.—*Lluís G. Alamany.* He provat d' arreglar lo seu vers però es tindria de fer nou de dalt a baix. Provi de ferne qualcun altre.—Queden lletres per contestar.

Imp., Alfons I d' Aragó, 39 —MOLINS DE REI